

tible i dotat de tots els poders, ja que una de les primeres coses que faria seria ficar mà als gerardistes que ara dominen la cúpula del sindicat. La tesi de CCOO és que el nou líder ha de sorgir d'un pacte general en lloc de ser el resultat de picabaralles internes o del pànic a un buit de poder. Marcelino Camacho, per exemple, tem que l'arribada del poder andalús no comporti la reunificació de la secretaria general i la presidència d'IU i demana que, en tot cas, Anguita ocupi només un dels dos càrrecs. Fins i tot entre els defensors d'Anguita, n'hi ha que no ho veuen clar del tot. Alguns, per exemple, creuen que no es poden tallar els ponts amb els socialistes, amb els quals tard o d'hora caldrà pactar. Anguita, en canvi, sosté que el PSOE ja és la dreta i que IU ha d'esdevenir a curt termini una veritable alternativa de poder i no un simple pilar d'un socialisme decadent. Entre els andalusos mateixos, el seu secretari general Felipe Alcaraz ha dit que té por que un eixamplament

de l'estratègia andalusa no acabi diluint-la i desfent-la.

Totes aquestes complicacions fan que no es descarti un retorn de Gerardo Iglesias, una vegada s'hagi demostrat que la seva successió és impossible en tan poc de temps. La seva maniobra s'assembla, ves per on, a la de Manuel Fraga. En aquest cas, Iglesias tornaria al seu despatx després del XII Congrés amb una situació més sòlida que ara i amb una bona excusa per donar un puntelló als seus vice-secretaris generals i a algun lloctinent més contestatari. Si més no, és obvi que el XII Congrés començarà obert i que el seu tema central serà la recomposició de l'equip dirigent en lloc de discutir a fons l'estratègia que cal seguir per tornar a engrescar l'electorat esquerrà. Només cal veure que el darrer comitè central va ser incapaç de fer recomanacions concretes al congrés per comprovar les fortes tensions pre-congressuals i per on aniran el tret el cap de setmana vinent. □

o la decidida actitud democràtica en el 23-F. Les relacions entre Joan Carles i el general Franco i les seves mullers respectives són encara mal conegudes, però en termes generals es pot dir que no foren gaire bones. Ni gaire dolentes. No es pot oblidar, per exemple, que el 1972 una néta de Franco, Mari Carmen Martínez Bordiu, es casà amb un cosí germà del rei, Alfons de Borbó, en un rocambolesc intent de crear una monarquia que vinculés directament la dinastia borbònica i la dinastia Franco. Deien que Carmen Polo ho veia de molt bon ull i hi ha qui assegura que fins i tot empanyé el canvi successori, però finalment, el general Franco refusà d'autoritzar-lo.

Un pacte de silenci

Malgrat això, s'admet que la princesa Sofia de Grècia i Carmen Polo s'avenien força, tot i que els seus interessos i els seus caràcters divergien o topaven. La prova de foc d'aquestes relacions, fou, tanmateix, la mort del general Franco. Amb prou feines proclamada la monarquia el 1975, la viuda del dictador fou enviada a un retir daurat. Amb el títol de Senora de Meirás, és a dir, gran d'Espanya, i una pensió que vorejava el milió de pessetes mensuals, se li respectaren tots els privilegis i prebendes, excepte el de viure al palau del Pardo (Madrid), que és patrimoni de l'estat. A canvi, no s'havia de ficar en política, cosa que volia dir que no havia d'excitar els nostàlgics del franquisme, tasca que anà a càrrec de la seva filla i del seu gendre, gent perfectament desacreditada. El pacte funciona bé, i el dia del traspàs de Carmen Polo, la reina Sofia anà a donar el condol a la família abans que la notícia fos pública. L'endemà, diumenge dia 7, els reis anaren al cementiri. Allí, un grup de franquistes els escrivassaren, els tractaren de traïdors i els feren butifarres. Simultàniament, la descendència del general Franco, dividida, enfrontada, disgregada, i col·lectivament desprestigiada, protagonitzava diversos incidents i numerets per separat. La premsa del cor féu un gran negoci.

Bascos i comunistes en contra

A Navarra, els nacionalistes radicals aprofitaven l'avinentsa d'un viatge oficial dels reis i enganxaven cartells on apareixien Franco i el rei, l'un al costat de l'altre, a fi de protestar de la presència reial al regne. I mentre els partits navarrestes i el govern central elogiaven el gest i les declaracions del

EL REI, ESCRIDASSAT PELS FRANQUISTES I CONTESTAT A NAVARRA

La corona té maldecaps

El rei ha hagut de fer front en els últims dies a una sèrie de crítiques ben fortes, des dels franquistes que l'escrivassaren en l'enterrament de Carmen Polo, fins als nacionalistes bascos que criticaren la visita a Navarra.

J. M. S.

Fou una setmana difícil per a la monarquia espanyola. Mentre els reis Joan Carles i Sofia eren a l'enterrament de la viuda del general Franco, els franquistes els esbroncaven i els insultaven. Mentre afalagaven el particularisme dels navarresos, els nacionalistes bascos acusaven la corona de deixar-se manipular. Mentre la monarquia reivindicava el paper de garant de les llibertats democràtiques, els colonistes madrilenys la qualifiquen de règim autoritari i reclamen el retorn de la república. Potser des del 23-F de 1981 aquesta institució no s'havia vist sotmesa a un foc creuat tan tens que ha obligat la casa reial a fer miracles de diplomàcia.

Fins a quin punt tenien obligació els reis d'anar a l'enterrament de Carmen Polo, és una pregunta de resposta difícil. La monarquia no ha negat mai les seves arrels franquistes, si bé ha buscat altres legitimacions, com la Constitució de 1978, la cessió dels drets històrics per part de don Joan de Borbó

El rei, centre d'un foc creuat

rei, els nacionalistes del PNB i d'EA sostenien a crits que el viatge era inoportú i que la corona s'havia deixat manipular pels adversaris d'una possible unió entre Navarra i Euskadi. Era la primera vegada des del 1981 que la corona es trobava directament i públicament implicada en afers partidistes,

llevat d'algun incident aïllat. I, a tot això, els comunistes de Madrid ressuscitaven la vella polèmica monarquia-república, ràpidament desautoritzada per Gerardo Iglesias i per tota la premsa. I és que, encara que la seva viuda hagi plegat, l'ombra de Franco és allargada. □

ELS REPRESENTANTS D'HB CANVIARAN LA RELACIÓ DE FORCES A LES INSTITUCIONS

La negociació amb ETA durà el vot d'HB

La possibilitat que HB decideixi posar fi a l'absència dels seus representants en les institucions basques, i fins i tot al Congrés de Madrid, crea una nova dinàmica política que és analitzada amb preocupació per la resta de partits.

J. Hernández

Una de les conseqüències més importants de l'arribada a un acord amb ETA i, per tant, de la normalització de la vida política basca, fóra la incorporació d'HB a les institucions democràtiques, és a dir, al Parlament autonòmic, les diputacions i, potser, al Congrés dels diputats de Madrid.

ze escons de què disposa, la coalició *abertzale* faria impracticable el pacte de legislatura entre socialistes i PNB, que es manté gràcies als 19 escons del PSOE i als 17 del partit nacionalista. L'entrada dels representants d'HB i la introducció d'una dinàmica política de fort contingut nacionalista canviaria completament les relacions de poder en una cambra on Eusko Alkartasuna té 13 escons i Euskadiko Eskerra 9.

Jon Idígoras haurà de triar entre progressisme i nacionalisme.

Aquest fet, que per si sol canviaria el desenvolupament de la vida política basca, està essent analitzat pels partits polítics com una possibilitat propera i a tenir en compte.

Si Herri Batasuna decidira assegurar els seus representants al Parlament Basc, els acords que varen fer possible construir una delicada governabilitat a Euskadi saltarien pels aires. Amb els tret-

A les diputacions, els resultats serien igualment desestabilitzadors, des del punt de vista dels socialistes i dels nacionalistes moderats. Cal tenir en compte la importància, per raons polítiques i financeres, per la influència sobre la vida quotidiana, d'aquests organismes forals bascos.

Si a Biscaia els socialistes i el PNB tenen una còmoda majoria que fa in-

diferent la presència dels representants d'Herri Batasuna, a Àlaba i Guipúscoa, la situació seria ben diferent. A Guipúscoa, la diputació està governada a hores d'ara per una coalició formada per Eusko Alkartasuna i Euskadiko Eskerra, una aliança que ha provocat un gran nombre de problemes per la concepció diferent que ambdues forces tenen sobre determinades qüestions. Entre EE i EA sumen representants que fan possible el govern majoritari, però si HB es decidira a participar en les sessions de la Diputació amb els seus 14 representants, tot se n'aniria en orris, ja que l'oposició unida, és a dir, PSOE, AP i CDS, només sumen 15 diputats. La diputació quedaria bolcada del costat nacionalista radical si tenim en compte la sintonia que defensen Eusko Alkartasuna i un sector d'Herri Batasuna.

A Àlaba no hi hauria moltes diferències. La presidència de la Diputació, que ara ocupa el socialista Fernando Ruesca gràcies a l'aliança amb el PNB, quedaria en mans d'HB en el moment que aquesta força decidís acudir a les reunions d'aquesta institució. Els *abertzales* radicals s'asseurien al costat dels dotze representants d'Eusko Alkartasuna, tres d'Euskadiko Eskerra, quatre d'AP i tres del CDS, a banda dels del PNB i del PSE—PSOE.

Una prova necessària

En qualsevol cas, malgrat els efectes convulsius que tindria la participació d'HB en la vida democràtica, tots els partits coincideixen a destacar que és una prova necessària. Els socialistes ja han dissenyat una estratègia per tal d'evitar que la presència dels nacionalistes radicals en les institucions supose una separació absoluta entre *basquistes* i *espanyolistes*. Els dirigents socialistes afirmen que, en el moment que ETA deixi de condicionar el panorama basc, les polèmiques hauran de trobar una resposta entre el progressisme i el reaccionarisme, siga nacionalista o no. D'aquesta manera —afegeixen—, HB haurà d'elegir entre votar a l'esquerra o donar suport a la dreta nacionalista.

Alguns nacionalistes moderats, però, asseguren que la presència d'HB a les institucions basques no suposarà cap trauma. «És clar que s'ampliarà la relació de forces, però cal que no dramatitzem». Als ajuntaments on HB té la majoria, el govern municipal es desenvolupa amb normalitat, segons afirmen dirigents consultats per EL TEMPS. □